

Fer fàcil la lectura

Per **Francesc Parcerisas**, poeta i president de l'Associació Lectura Fàcil

Com explicita l'article segon dels estatuts de l'Associació Lectura Fàcil (ALF), la fi de l'associació és “fomentar, elaborar i desenvolupar material de lectura, audiovisual i de multimèdia per a persones que, per qualsevol motiu físic, psíquic o social, tinguin dificultats per utilitzar els esmentats mitjans com a vehicles de comunicació, informació, formació o lleure; facilitant-los així l'accés al coneixement en els termes més amplis”.

Cal no confondre aquest servei d'accés a la informació i a la cultura amb cap mena de reducció de l'exigència lectora en altres àmbits. La “lectura fàcil” té un objectiu molt clar: proporcionar textos d'estructura simple i llenguatge poc complex que puguin ser entesos per tots aquells col·lectius que tenen dificultats especials per accedir a la informació escrita més habitual o a les propostes imaginatives dels creadors literaris. Entenem per dificultats “especials” no pas les que es deriven de nivells insuficients d'aprenentatge dins els sistemes pedagògics en vigor (escoles, universitats, etc.) — i que ja solen tenir recursos molt ben payoutats per garantir el progrés esglaonat dels alumnes en la lectura—, sinó aquelles dificultats que afecten col·lectius concrets que podrien quedar greument marginats si no disposessin de materials especialment elaborats d'acord amb les seves capacitats: minusvalideses mentals, dificultats de concentració, aules d'acollida per a nouvinguts, etc. El problema de molts d'aquests col·lectius és que no poden assolir un nivell de competència lectora (alguns no ho podran fer mai) prou elevat per tenir accés a la comprensió de la majoria de textos amb què la vida del dia a dia els enfronta.

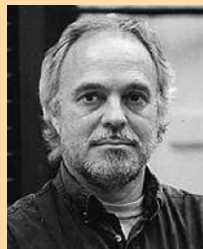
Per dir-ho ras i curt: la “lectura fàcil” no és una eina per ajudar l'estudiant mandrós o distret a saltar-se els deures d'esforç i comprensió lectora que el sistema d'ensenyament li proposa i exigeix, però sí és un punt de suport essencial

per al nouvingut que s'escarrassa per entendre el fullet amb informació vital que rep dels serveis socials, dels centres sanitaris, del seu ajuntament, o que vol saber quin és el funcionament de l'escola del poble o del barri on acaba de matricular els seus fills. I, a banda d'aquest servei immediat, la “lectura fàcil” és també l'eina ideal per proporcionar a un grup de ciutadans de procedències molt diverses, ciutadans que acaben d'aterrar a Catalunya, un tema de discussió i interacció basat, per exemple, en un relat de ficció, i que pot servir per cohesionar socialment les seves vides a la nova terra d'acollida.

Un impuls sorgit als països nòrdics

Dit això, ha de ser fàcil comprendre que la “lectura fàcil” sorgís amb un impuls més que notable als països nòrdics, on l'experiència socialitzadora a tots nivells i els esforços d'integració dels nouvinguts tenen una llarga, i prou reeixida, història. Els assoliments en un país com Suècia, posem per cas, encara són un exemple de tot allò que, amb voluntat, esforç i recursos, hom pot aconseguir. A més a més, aquests èxits han anat en paral·lel amb el clam generalitzat, si més no a tot Europa, per un acostament dels poders públics — sobretot de l'administració escrita— a la gran massa ciutadana, massa sovint amb nivells força baixos, o deficients, d'educació. En un món altament alfabetitzat (recordem que no podem circular pel carrer si no som capaços de llegir els rètols de les carreteres, les instruccions dels autobusos i metros, dels parquímetres, dels caixers automàtics, de les pantalles dels ordinadors, dels ascensors, etc.), molts lectors ho són d'una manera puntual i deficitària, ja que tenen una capacitat molt limitada per assimilar estructures d'una

“La lectura fàcil és, en qualsevol cas, el primer caminador que la societat ha de poder proporcionar a tots aquells que n'estan necessitats”

Francesc Parcerisas és poeta, professor, traductor i crític. Té una àmplia bibliografia, especialment llibres de poemes. És professor de traducció a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), de la qual actualment n'és el degà. Va presidir l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i del 1998 al 2004 va ser director de la Institució de les Lletres

Catalanes. És el president de l'Associació Lectura Fàcil.

certa complexitat informativa, i es topen amb barreres infranquejables per enfrontar-se a textos d'una complexitat de discurs encara més elevada. Aquesta situació pot arribar a crear una barrera psicològica i social real que impedeixi l'accés a la informació i a la cultura amb el múltiple desgavell que això comporta.

L'ALF té una primera feina, doncs, en la identificació dels col·lectius amb dificultats lectores. La segona tasca consisteix a controlar i avalar la creació de textos que segueixin les *Directrius per a materials de Lectura Fàcil* de la IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) per aconseguir una redacció que simplifiqui les estructures textuais i n'elimini els elements redundants, les complexitats accessòries, el vocabulari massa tècnic, arcaic o especialitzat. A partir d'aquí també té una tasca pràctica de caire múltiple:

- fer assequibles els textos de divulgació informativa (a escoles, hospitals, ajuntaments, jutjats, residències, transports, comissaries...) d'acord amb els encàrrecs i la col·laboració dels organismes públics o de les entitats privades
- preparar textos literaris actuals i textos clàssics per adaptar-los a uns primers lectors amb dificultats d'acostament a la llengua i encarrilar-los en les primeres passes del seu aprenentatge
- associar-se amb editors, productors, etc., per tal d'adaptar alguns dels seus productes a les característiques de la “lectura fàcil” i, si és possible, crear-ne col·leccions específiques
- difondre les finalitats i les tècniques de la pròpia “lectura fàcil”, i proporcionar la formació escaient, entre aquells col·lectius socials on la seva aplicació pot constituir un ajut important (professors, bibliotecaris, mediadors...).

D'ençà de la seva creació el 2003, l'ALF ha promogut a Catalunya i a la resta de l'Estat tots aquests aspectes i, a més, ha vetllat perquè aquests continguts fossin tan propers com fos possible a la realitat, la cultura i la tradició catalanes. Fruit d'això han estat els cursos impartits al Col·legi de Doctors i Llicenciats de Catalunya (2003), al Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya (2006), a la Universitat de Salamanca (2007), a la Junta de Castella i Lleó (Valladolid, 2008) o els cursos en línia fets en col·laboració amb la Fundació Bertelsmann (2007) i IL3 de la Universitat de Barcelona (2010); les col·leccions amb les editorials Castellnou, Almadra, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Sirpus, La Mar de Fàcil, Tàndem, deParís, Mediterrània, Gestió i Promoció Editorial, Libros del Zorro Rojo i l'Ajuntament de Santpedor, en total un centenar de títols; i la redacció de textos informatius per a institucions com ajuntaments (Barcelona, Manlleu, Santa Perpètua de la Mogoda...), Generalitat de Catalunya, Fundación Ciudadanía (Extremadura) i diverses empreses privades.

Des de l'ALF considerem que tots els esforços que es puguin esmerçar per facilitar l'accessibilitat a la lectura per part de tots els públics és una inversió de primer ordre, que acabarà quallant en la cohesió social i en la integració a la nostra realitat. La lectura mai no hauria de ser un entrebanc per al coneixement. La lectura fàcil és, en qualsevol cas, el primer caminador que la societat ha de poder proporcionar a tots aquells que n'estan necessitats. Fins ara aquests han estat, potser modestos però intensos, els nostres esforços durant aquests anys. L'ALF ha treballat i treballa perquè la informació i la cultura estiguin a l'abast de tots els ciutadans sense excepció